

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP – 4101-001-05/2014

P/14/018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/018 –Zapewnienie mocy wytwórczych w energetyce konwencjonalnej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontrolerzy	Andrzej Oleksak, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 88438 z dnia 30 kwietnia 2014 r. Jerzy Skalski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 91078 z dnia 3 lipca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1, 2956)
Jednostka kontrolowana	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (dalej PGE S.A. lub Spółka) ul. Mysia 2, 00–496 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Funkcję Prezesa Zarządu PGE S.A. pełni od dnia 23 grudnia 2013 r. pan Marek Woszczyk. W okresie od 5 marca 2012 r. do 18 listopada 2012 r. funkcję Prezesa Zarządu PGE S.A. pełnił pan Krzysztof Kilian. W okresie od 30 marca 2011 r. do 19 marca 2012 r. nie była obsadzona funkcja Prezesa Zarządu a Wiceprezesami Zarządu byli: pan Paweł Skowroński, pan Piotr Szymanek, pan Wojciech Ostrowski. W okresie od 1 sierpnia 2008 r. do 14 grudnia 2011 r. funkcję Prezesa Zarządu PGE S.A. pełnił pan Tomasz Zadroga. (dowód: akta kontroli str. 430, 3479, 3956)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działania Zarządu PGE S.A. związane z budową w latach 2010-2014 (pierwsze półrocze) nowych konwencjonalnych źródeł mocy wytwórczych energii elektrycznej w elektrowni Opole.

Podejmowane przez Zarząd PGE S.A. decyzje i działania w powyższym zakresie były zgodne z polityką właścicielską Skarbu Państwa, postanowieniami statutu Spółki, regulaminu organizacyjnego Spółki oraz strategią rozwoju Grupy Kapitałowej PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. (dalej GK PGE).

W badanym okresie GK PGE prowadziła w latach 2010-2013 inwestycje rozwojowe i modernizacyjno-odtworzeniowe dotyczące mocy wytwórczych w segmencie działalności „Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna”², wydatkując na ten cel kwotę 9 533,2 mln zł. W latach 2014-2020 Grupa planuje zainwestować w budowę nowych mocy konwencjonalnych oraz w modernizację i odtworzenie istniejących aktywów wytwórczych kwotę 31,5 mld zł. Największe szacunkowe nakłady dotyczą:

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dalej także: „segment energetyka konwencjonalna”.

- budowy bloków 5 i 6 o mocy elektrycznej 2x900 MW w Elektrowni Opole, na węgiel kamienny (koszt [...]³), których zakończenie planowane jest na rok 2019,
- budowy bloku nr 11 o mocy elektrycznej 496 MW w Elektrowni Turów, na węgiel brunatny (koszt [...]⁴), którego zakończenie planowane jest na 2019 r.,
- modernizacji bloków 7-12 o mocy elektrycznej 6x370 MW w Elektrowni Bełchatów, na węgiel brunatny (koszt [...]⁵), której zakończenie planowane jest na 2016 r.

W 2011 r. zakończono w Elektrowni Bełchatów budowę nowego bloku na węgiel brunatny o mocy elektrycznej 858 MW (koszt [...]⁶).

Decyzje o budowie nowych źródeł mocy wytwórczych w Elektrowni Opole spowodowane były strategią rozwoju Grupy, a także koniecznością zastępowania wyeksploatowanych źródeł i obniżania ich emisyjności. Wznowienie tej inwestycji w 2014 r. było możliwe wskutek działań Zarządu PGE S.A. polegających na wypracowaniu rozwiązań kompensujących niekorzystne zmiany makroekonomiczne i rynkowe, które w 2013 r. stanowiły przesłankę do wstrzymania tej inwestycji.

(dowód: akta kontroli str. 245, 250, 675, 1145, 1118, 1155)

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Skład i zmiany kapitału Spółki, struktura GK PGE i jej pozycja na rynku wytwarzania energii elektrycznej. Wyniki ekonomiczne i podział zysku. Nakłady inwestycyjne

Udział Skarbu Państwa⁷ w kapitale zakładowym PGE S.A. (jednostka dominująca w GK PGE) wynosił od 85,00% na koniec 2009 r. do 58,39% na koniec lipca 2014 r.

Działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych w GK PGE została zorganizowana w segmencie energetyka konwencjonalna, w ramach którego działa spółka PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. z siedzibą w Bełchatowie⁸, posiadająca na koniec 2013 r. 12 oddziałów⁹. W skład oddziałów wchodziły: dwie kopalnie węgla brunatnego, cztery elektrownie konwencjonalne i osiem elektrociepłowni. Moc elektryczna zainstalowana w elektrowniach konwencjonalnych Grupy na koniec 2013 r. wynosiła: w Elektrowni Bełchatów 5 298 MW (węgiel brunatny, biomasa), w Elektrowni Turów 1 699 MW (węgiel brunatny, biomasa), w Elektrowni Opole 1 492 MW (węgiel kamienny, biomasa) i w Elektrowni Dolna Odra 1 567 MW (węgiel kamienny, biomasa).

W 2013 r. GK PGE posiadała ok. 40% udział w rynku krajowym w obszarze wytwarzania konwencjonalnego energii elektrycznej. Na koniec poszczególnych lat okresu 2010-2013 łączna moc elektryczna brutto zainstalowana w spółkach GK

³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014 r. poz. 782) zwanej dalej: *uodip* i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) zwanej dalej: *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

⁴ Jak wyżej.

⁵ Jak wyżej.

⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk*. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty poniesionych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

⁷ Dalej SP.

⁸ Dalej PGE GiEK. Na koniec 2013 r. Spółka posiadała 93,91% udział w kapitale zakładowym PGE GiEK. Oprócz PGE GiEK na koniec 2013 r. w segmencie energetyka konwencjonalna funkcjonowała spółka „Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej” Sp. z o.o. w Zgierzu.

⁹ Oddziały zostały utworzone w wyniku inkorporowania do PGE GiEK (w ramach programu konsolidacji Grupy), w latach 2010-2013, innych spółek należących do segmentu energetyka konwencjonalna.

PGE wynosiła odpowiednio: 12,2 GW, 13,1 GW, 12,9 GW, 12,9 GW, w tym w segmencie energetyka konwencjonalna: 10,6 GW, 11,4 GW, 11,2 GW, 11,0 GW. Produkcja netto energii elektrycznej w powyższym okresie kształtowała się na poziomie odpowiednio: 52,7 TWh, 56,5 TWh, 57,1 TWh, 57,0 TWh, podczas gdy krajowe zużycie energii elektrycznej wynosiło: 155 TWh, 157,9 TWh, 157 TWh, 158 TWh. Średnia wieku aktywów wytwórczych w 2012 r. wynosiła 24 lata, o 6 lat mniej od przeciętnego wieku aktywów wytwórczych w tym segmencie w Polsce (ponad 30 lat).

(dowód: akta kontroli str. 243, 476, 484, 499, 616, 626, 642, 645, 956, 1120, 1132, 1133, 1523, 1835, 2022, 3879, 3880)

Zarówno wyniki finansowe osiągnięte przez GK PGE, jak i jej poziom zadłużenia w latach 2010-2013 wskazują, że Grupa posiadała w rozpatrywanym okresie możliwości finansowania¹⁰ realizowanych zamierzeń inwestycyjnych.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Skonsolidowany zysk netto przypisany (mln zł)	3 597,8	4 972,6	3 644,2	4 143,2
Skonsolidowana stopa zadłużenia* (%)	30,3	29,9	27,7	28,2
EBITDA** Grupa (mln zł)	6 797,9	6 855,0	7 310,1	8 024,9
EBITDA segment energetyka konwencjonalna (mln zł)	4 426,0	4 526,8	4 243,9	3 820,0
EBIT*** Grupa (mln zł)	4 149,2	4 144,5	4 377,8	5 060,4
EBIT segment energetyka konwencjonalna (mln zł)	2 925,4	2 989,0	2 520,6	2 184,2

* Zobowiązania / suma pasywów

** Wynik operacyjny powiększony o amortyzację

*** Wynik operacyjny

Spadek EBIT w 2013 r. w stosunku do 2012 r. w segmencie energetyka konwencjonalna związany był głównie z niższymi przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej. Spadek EBIT w 2012 r. w porównaniu do 2011 r. w tym segmencie, wynikał głównie z ujęcia w PGE GiEK w grudniu 2012 r. odpisu z tytułu aktualizacji wartości aktywów niefinansowych, wzrostu poziomu rezerwy rekultywacyjnej i aktuarialnej na skutek korekty założeń dotyczących stopy dyskonta oraz wzrostu kosztów odpraw z tytułu Programu Dobrowolnych Odejść.

(dowód: akta kontroli str. 486, 536, 537, 564, 654, 655, 656, 954, 1002, 1003, 1107, 1144, 2020)

Za wyjątkiem podziału zysku za 2011 r., polityka dywidendowa realizowana przez PGE S.A. w kontrolowanym okresie była zgodna ze standardami podziału zysku przyjętymi w 2009 r., opisanymi w Prospekcie Emisyjnym PGE S.A.. Standardy te przewidywały wypłaty dywidend w wysokości uwzględniającej rozwój działalności Spółki i umożliwiającą utrzymanie odpowiedniego poziomu płynności finansowej, tj. stanowiącej ok. 40-50% skonsolidowanego zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej. W latach 2010-2013 PGE S.A. wypłaciła akcjonariuszom dywidendę w łącznej wysokości 7 559,9 mln zł, odpowiednio: 1 314,9 mln zł¹¹, 1 215,3 mln zł¹², 3 421,7 mln zł¹³, 1 608,0 mln zł¹⁴. Zarząd PGE

¹⁰ Środkami: pochodzącymi z emisji papierów wartościowych, generowanymi z podstawowej działalności Grupy, zewnętrznymi oraz uzyskanymi ze sprzedaży spółek spoza działalności podstawowej.

¹¹ Z zysku netto Spółki za 2009 r. Dywidenda stanowiła 39,0% skonsolidowanego zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za 2009 r.

¹² Z zysku netto Spółki za 2010 r. oraz niepodzielnego zysku z lat ubiegłych. Dywidenda stanowiła 40,3% skonsolidowanego zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za 2010 r.

¹³ Z zysku netto Spółki za 2011 r. Dywidenda stanowiła 69,3% skonsolidowanego zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za 2011 r.

S.A. wnioskował o przeznaczenie z zysku netto Spółki za lata 2009-2012, na dywidendy odpowiednio: 1 314,9 mln zł, 1 215,3 mln zł, 2 468,1 mln zł, 1 608,0 mln zł. W dniu 6 czerwca 2014 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy¹⁵ PGE S.A. przeznaczyło na dywidendę 2 056,7 mln zł¹⁶, zgodnie z propozycją Zarządu Spółki. Decyzja WZA Spółki w sprawie zwiększenia o 953,6 mln zł, w stosunku do propozycji Zarządu PGE S.A., dywidendy z zysku netto za 2011 r. spowodowana została ujęciem w wyniku finansowym Spółki skutków jednorazowej transakcji sprzedaży akcji Polkomtel S.A. W ocenie Dyrektora Departamentu Prawnego PGE S.A.¹⁷ decyzja ta nie miała istotnego wpływu na pozycję finansową Spółki i Grupy oraz nie zakłóciła dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania.

(dowód: akta kontroli str. 4, 113, 114, 127-166, 276, 564, 890, 1036-1037, 1291, 1439-1441, 1601, 1899-1900, 2959)

W okresie 2010-2013 nakłady inwestycyjne poniesione w GK PGE wynosiły łącznie 18 816,6 mln zł, w tym nakłady w segmencie energetyka konwencjonalna stanowiły 12 882,4 mln zł. Nakłady poniesione na inwestycje w moce wytwórcze wynosiły 9 533,2 mln zł, z tego 7 003,3 mln zł stanowiły wydatki na inwestycje rozwojowe oraz 2 529,9 mln zł na inwestycje modernizacyjno-odtworzeniowe. W wyniku realizacji inwestycji rozwojowych (przewidzianych w kolejnych aktualizacjach realizowanej strategii GK PGE¹⁸) w 2011 r. oddano do eksploatacji w Elektrowni Bełchatów nowy blok wytwórczy na węgiel brunatny o mocy elektrycznej 858 MW. W latach 2010 i 2011 nakłady poniesione na budowę tego bloku wyniosły odpowiednio: 894,4 mln zł oraz 518,3 mln zł. Na modernizację bloków wytwórczych nr 3-12 w Elektrowni Bełchatów w okresie 2010-2013 poniesiono łącznie nakłady w wysokości 3 603 mln zł¹⁹. Z tytułu realizacji projektu inwestycyjnego Opole II w tym okresie poniesiono nakłady w łącznej wysokości 39,3 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 654, 655, 657, 1144, 1145, 2961)

Inwestycje realizowane w GK PGE były finansowane głównie ze środków generowanych z podstawowej działalności Grupy, środków uzyskanych z emisji papierów wartościowych i innych form finansowania zewnętrznego oraz incydentalnie ze sprzedaży aktywów finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 2958, 2959)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁴ Z zysku netto Spółki za 2012 r. oraz części kapitału zapasowego. Dywidenda stanowiła 50,1% skonsolidowanego zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za 2012 r.

¹⁵ Dalej: ZWZ.

¹⁶ Z zysku netto Spółki za 2013 r. Dywidenda ma być wypłacona w dniu 26 września 2014 r. Kwota dywidendy stanowi 49,9% skonsolidowanego zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za 2013 r.

¹⁷ Zawartej w wyjaśnieniach z dnia 18 lipca 2014 r. Pan Mariusz Skowronek, Dyrektor Departamentu Prawnego PGE S.A. dysponował pełnomocnictwami udzielonymi przez Zarząd Spółki do występowania w imieniu Spółki we wszystkich postępowaniach m.in. przed innymi organami państwowymi.

¹⁸ „Strategia PGE Polskiej Grupy Energetycznej na lata 2008-2012” z 19 grudnia 2007 r., „Aktualizacja Strategii PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. na lata 2008-2012 w zakresie dwóch filarów: budowy firmy zintegrowanej oraz ekspansji krajowej i zagranicznej do roku 2025” z kwietnia 2009 r., „Strategia PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. na lata 2012-2035 – aktualizacja Strategii” z 3 stycznia 2012 r.

¹⁹ Odpowiednio w kolejnych latach: 1 236 mln zł, 698,9 mln zł, 1 125,8 mln zł, 542,3 mln zł.

2. Plany inwestycyjne na lata 2014-2020 dotyczące konwencjonalnych mocy wytwórczych, w tym w Elektrowni Opole.

Opis stanu faktycznego

W Strategii GK PGE na lata 2014-2020²⁰ zostały określone następujące wysokości nakładów inwestycyjnych²¹ w obszarze mocy wytwórczych:

- 15,2 mld zł na budowę nowych konwencjonalnych bloków,
- 16,3 mld zł na modernizację istniejącego majątku wytwórczego (w celu zwiększenia mocy zainstalowanej, zwiększenia sprawności bloków oraz dostosowania jednostek wytwórczych do wymogów w zakresie emisyjności), w tym 15,9 mld zł w segmencie energetyka konwencjonalna,
- 1,7 mld zł na budowę nowych mocy OZE,
- 0,7 mld zł²² na przygotowanie uruchomienia programu budowy w Polsce pierwszej elektrowni jądrowej.

(dowód: akta kontroli str. 245, 250)

Według stanu na dzień 12 czerwca 2014 r., Grupa realizowała 11 projektów rozwojowych i modernizacyjnych dotyczących mocy wytwórczych. Wszystkie projekty miały być wykonane w okresie do końca 2019 r. Łączne szacunkowe nakłady całkowite na sfinansowanie tych projektów wynosiły [...] ²³. W segmencie energetyka konwencjonalna realizowano osiem projektów. Ich łączne szacunkowe nakłady całkowite wynosiły [...] ²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 106, 107)

Największe inwestycje realizowane przez GK PGE w segmencie energetyka konwencjonalna dotyczyły następujących projektów:

- budowa w Elektrowni Opole dwóch bloków na węgiel kamienny o mocy elektrycznej 900 MW²⁵ każdy. (szacowane nakłady całkowite [...] ²⁶),
- budowa w Elektrowni Turów jednego bloku na węgiel brunatny o mocy elektrycznej 496 MW²⁷ (szacowane nakłady całkowite [...] ²⁸),
- budowa jednego bloku w Elektrociepłowni Gorzów o mocy elektrycznej 138 MW²⁹ na gaz ziemny (szacowane nakłady całkowite [...] ³⁰),
- modernizacja w Elektrowni Bełchatów bloków 7-12 na węgiel brunatny o mocy elektrycznej 370 MW każdy (szacowane nakłady całkowite [...] ³¹),
- modernizacja w Elektrowni Bełchatów bloku 2 na węgiel brunatny o mocy elektrycznej 370 MW (szacowane nakłady całkowite [...] ³²),
- modernizacja w Elektrowni Turów bloków 1-3 na węgiel brunatny o mocy elektrycznej 235 MW każdy (szacowane nakłady całkowite [...] ³³).

²⁰ Dokument przyjęty uchwałą nr 169/21/2014 z dnia 9 maja 2014 r. Zarządu Spółki, zatwierdzony uchwałą nr 213/IX/2014 z dnia 13 maja 2014 r. RN Spółki (dalej Strategia).

²¹ W kwotach nominalnych bez uwzględnienia podatku VAT.

²² W latach 2014-2016.

²³ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

²⁴ Jak wyżej.

²⁵ W czerwcu 2014 r. projekt posiadał status „w realizacji”.

²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

²⁷ W czerwcu 2014 r. projekt znajdował się w końcowej fazie przetargu na generalnego wykonawcę.

²⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

²⁹ W czerwcu 2014 r. projekt posiadał status w realizacji.

³⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

³¹ Jak wyżej.

³² Jak wyżej.

³³ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A..

W wyniku realizacji inwestycji rozwojowych i modernizacyjnych zaplanowanych w okresie 2014-2019, moc wytwórcza elektryczna zainstalowana w Grupie w segmencie energetyka konwencjonalna ma wzrosnąć o ok. 2 608 MW³⁴.

W ramach realizacji projektów inwestycji zeroemisyjnych, GK PGE planuje budowę pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej. Podjęcie decyzji inwestycyjnej ma nastąpić w 2017 r., rozpoczęcie budowy pierwszego bloku w ok. 2020 r.

Wyznaczniki, w oparciu o które były podejmowane decyzje w zakresie planowania inwestycyjnego, wynikały z otoczenia regulacyjnego³⁵ i warunków makroekonomicznych.

(dowód: akta kontroli str. 106, 107, 111, 112, 373, 898)

W analizie „Klimat inwestycyjny w energetyce konwencjonalnej” przedstawionej 26 lutego 2013 r. Ministrowi SP przez PGE S.A. stwierdzono, że teza o spodziewanym braku mocy w systemie elektroenergetycznym w ciągu najbliższych lat wydaje się nieuzasadniona. Minimalna rezerwa mocy w systemie w sezonie zimowym 2012/2013 wynosiła 2,4 GW. Według wyjaśnień³⁶ Dyrektora DP PGE S.A. w okresie objętym kontrolą nie było sytuacji wymagających stosowania awaryjnych procedur bilansowania KSE (bilansowanie KSE odbywało się w ramach realizacji standardowych procedur).

(dowód: akta kontroli str. 2391, 2951, 2952)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Przesłanki decyzji o budowie nowych mocy wytwórczych w Elektrowni Opole

Opis stanu faktycznego

PGE S.A. jako podmiot dominujący Grupy, w okresie objętym kontrolą tworzyła strategię GK PGE. Do celów strategicznych zaliczono m.in. budowę nowych mocy w energetyce konwencjonalnej i odnawialnej oraz poprawę efektywności realizowanych inwestycji. Zgodnie z obowiązującym Statutem i Regulaminem Organizacyjnym, do zadań realizowanych przez PGE S.A. należało planowanie inwestycyjne w Grupie (i jej spółkach) oraz monitorowanie realizacji przyjętych planów.

(dowód: akta kontroli str. 3384-3473)

Kolejne, realizowane od 2008 r. strategię (aktualizacje strategii) GK PGE opracowane przez Zarząd PGE S.A.³⁷ przewidywały realizację³⁸ projektu inwestycyjnego polegającego na budowie w Elektrowni Opole dwóch nowych bloków nr 5 i nr 6 na węgiel kamienny, o mocy elektrycznej 700-1100 MW. Proces decyzyjny w zakresie tego projektu przebiegał zgodnie z zasadami i procedurami zawartymi w *Polityce Inwestycji Rzeczowych GK PGE*, *Regulaminem Komitetu Inwestycyjnego GK PGE* oraz *Procedurą opracowywania założeń makroekonomicznych i rynkowych GK PGE* (obowiązującą od 20 marca 2013 r.). Projekt był traktowany jako strategiczny m.in. ze względu na: możliwość budowy wartości dla akcjonariuszy, chęć zwiększenia/utrzymania udziału w rynku

³⁴ Brutto, tzn. bez uwzględnienia mocy wycofanych w tym okresie.

³⁵ Określone przez: Prawo energetyczne, Politykę energetyczną Polski do 2030 r., Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (decyzja Prezesa URE nr DPK-4320-1(6)/2010/KS z dnia 23 lipca 2010 r.), Sprawozdanie z wyników monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej opracowywane co dwa lata, przez Ministra Gospodarki, Program Polskiej Energetyki Jądrowej przyjęty uchwałą nr 15/2014 Rady Ministrów w dniu 28 stycznia 2014 r. (MP z 2014 r., poz. 502) projekty ustaw dot. sektora energetycznego (np. ustawy o OZE).

³⁶ Pismo do kontrolera znak DP/427/2014 z dnia 15 lipca 2014 r.

³⁷ Zatwierdzone - zgodnie ze statutem PGE S.A. - przez RN Spółki.

³⁸ W ramach działań mających zapewnić wzrost wartości Grupy.

wytwarzania, konieczność zastępowania wyeksploatowanych jednostek konwencjonalnych w portfelu wytwórczym PGE oraz całym KSE, obniżenie poziomu jednostkowej emisyjności posiadanych aktywów wytwórczych, zakładany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w kraju, możliwość uzyskania efektu synergii m.in. związanego z budową nowych bloków w istniejących lokalizacjach. Zarząd Spółki, przy podejmowaniu decyzji o wszczęciu budowy bloków nr 5 i 6 w Elektrowni Opolo, analizował wielkości wskaźników efektywności ekonomicznej inwestycji, głównie bieżącej (teraźniejszej) wartości netto projektu inwestycyjnego NPV i wewnętrznej stopy zwrotu IRR. W procesie decyzyjnym wykorzystywano m.in.: opinie właściwych jednostek organizacyjnych (ds. strategii, rozwoju, inwestycji), materiały niezależnych firm doradczych, rekomendacje Komitetu Inwestycyjnego GK PGE bazujące na analizach wykonalności zawierających informacje o zakresie projektu, wyniki modeli ekonomiczno-finansowych, zakładane harmonogramy przygotowania i realizacji inwestycji.

(dowód: akta kontroli str. 107-111, 119-126, 214, 260, 2151, 2711, 2954, 2955, 3489, 3574)

Uchwałą nr 389/97/2008 z 13 listopada 2008 r. Zarząd PGE S.A. zaakceptował uruchomienie projektu budowy bloków energetycznych nr 5 i 6 (o mocy do 2 000 MW) w Elektrowni Opolo, a uchwałą z dnia 9 czerwca 2009 r. nr 218/34/2009 zatwierdził wniosek³⁹ inwestycyjny dotyczący projektu, pozytywnie zarekomendowany przez Komitet Inwestycyjny Spółki. Na podstawie tej drugiej uchwały została wydana przez Zarząd PGE S.A. promesa⁴⁰ z dnia 29 lipca 2009 r., w której PGE S.A. zobowiązała się do zapewnienia finansowania inwestycji w Elektrowni Opolo.

Uchwałą nr 319/49/2011 z 30 sierpnia 2011 r. Zarząd PGE S.A. wyraził zgodę na udzielenie nowej⁴¹ promesy, zawierającej zobowiązanie PGE S.A. do zapewnienia finansowania w całości zobowiązań PGE EO do wysokości [...] ⁴², w zależności od oferty wybranej w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na „Budowę bloków energetycznych nr 5 i 6 w PGE Elektrownia Opolo S.A.” oraz wystąpił z wnioskiem do Rady Nadzorczej Spółki o wyrażenie zgody na udzielenie promesy. Powyższą uchwałą PGE S.A. zobowiązała się do zapewnienia dla PGE Elektrownia Opolo S.A. finansowania w całości zobowiązań wynikających z umowy zawartej z wykonawcą wybranym po przeprowadzeniu postępowania w przedmiocie realizacji „pod klucz”⁴³ dwóch bloków energetycznych nr 5 i 6 w Elektrowni Opolo. Uchwałą Nr 298/VIII/2011 z 6 września 2011 r. RN PGE S.A. wyraziła zgodę na udzielenie promesy, a Uchwałą z 19 maja 2011 r. nr 271/VIII/2011 wyraziła zgodę na udzielenie przez PGE S.A. poręczenia za zobowiązania PGE Elektrownia Opolo S.A. wynikające z umów zawartych na ustanowienie bankowych linii gwarancyjnych i bankowych gwarancji płatności dla zabezpieczenia finansowego projektu.

W dniu 15 lutego 2012 r. Zarząd PGE GiEK podpisał z Konsorcjum Rafako S.A., Polimex-Mostostal S.A. oraz Mostostal Warszawa S.A. umowę nr 150/12 na budowę dwóch bloków energetycznych o łącznej mocy 1 800 MW w formule: projektowanie, dostawa, budowa, rozruch, przekazanie do eksploatacji, serwis w okresie gwarancyjnym (EPC – Engineering, Procurement, Construction). Konsorcjum

³⁹ Uchwały Zarządu PGE Elektrownia Opolo S.A. nr 140/2008 z dnia 14 kwietnia 2008 r. i nr 239/2008 z dnia 2 czerwca 2008 r.

⁴⁰ O wartości 3 158 mln euro, wystawiona na PGE EO S.A., po wyrażeniu w dniu 28 lipca 2009 r. przez RN Spółki zgody na zapewnienie możliwości finansowania inwestycji w Elektrowni Opolo i udzielenie promesy (uchwała nr 73/VIII/2009).

⁴¹ Spółka jednocześnie oświadczyła, że straciła moc promesa udzielona PGE EO w dniu 29 lipca 2009 r.

⁴² Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty promesy. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁴³ Tj. zaprojektowania, wykonania, przetestowania, przeprowadzenia prób, dostarczenia, zainstalowania oraz oddania do eksploatacji.

zobowiązało się zrealizować zamówienie w terminie [...] ⁴⁴. Wartość netto umowy wynosiła [...] ⁴⁵.

Budowa bloków nr 5 i 6 (o mocy 900 MW i sprawności energetycznej netto ⁴⁶ 45,5% każdy) w Elektrowni Opole została uruchomiona 1 lutego 2014 r. po wystawieniu w dniu 31 stycznia 2014 r. Generalnemu Wykonawcy polecenia rozpoczęcia prac przez inwestora. Zakończenie realizacji zadania zaplanowano na koniec pierwszego kwartału 2019 r. Planowany okres eksploatacji każdego bloku oraz zakładany okres zwrotu inwestycji określono na [...] ⁴⁷.

(dowód: akta kontroli str. 7, 21, 22, 27, 45, 46, 54, 61, 105, 108, 1949, 2597, 2783, 2784, 3907, 3909)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4. Przesłanki zmian decyzji o budowie bloków nr 5 i 6 w Elektrowni Opole (wstrzymanie budowy i jej wznowienie)

Opis stanu faktycznego

Analizy przeprowadzone w styczniu 2013 r. w trakcie przygotowywania nowej strategii GK PGE wykazały: spadek ceny energii elektrycznej o ponad 20% w porównaniu do 2012 r. i możliwość utrzymania się tego trendu, spadek w 2012 r. zużycia energii elektrycznej o 0,5%, przyrost mocy OZE w Polsce w 2012 r. o 1,3 GW i prawdopodobieństwo dynamicznego wzrostu mocy OZE w przyszłości (w związku z projektem ustawy o OZE z października 2012 r.), możliwość wystąpienia trwałej nadpodaży mocy w KSE (świadczyl o tym poziom minimalnej rezerwy mocy w systemie w sezonie zimowym 2012/2013 na poziomie 2,4 GW), spadek cen w obrocie uprawnieniami do emisji CO₂ do poziomu 4-5 euro/t z poziomu 6-9 euro/t na początku 2012 r. i spodziewane utrzymanie trendu. Powyższe prowadziło do wniosku, że moce konwencjonalne będą w przyszłości pracowały mniej godzin i po niższej cenie. Ponadto analizy przeprowadzone przez zespół roboczy przygotowujący nową strategię wykazały, przy przyjętych założeniach, że najtańszą technologią wytwórczą są elektrownie opalane węglem brunatnym.

(dowód: akta kontroli str. 109)

Na podstawie zaktualizowanych wyników analiz efektywności projektu „Budowa Elektrowni Opole 5 i 6 o mocy 2x900 MW”, dokonanych w oparciu o przyjęte założenia makro ⁴⁸, Komitet Inwestycyjny GK PGE na posiedzeniu w dniu 25 marca 2013 r. zarekomendował: wstrzymanie realizacji projektu oraz przeprowadzenie przez Zarząd PGE GiEK kompleksowej analizy skutków finansowych i prawnych rozwiązania zawartych w związku z projektem umów. Wyniki analiz efektywności projektu Opole II wskazywały w każdym scenariuszu (cztery warianty: kryzys, stagnacja, tani gaz, wzrost), że projekt przy przyjętych założeniach wykazuje ujemny

⁴⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie terminu realizacji zamówienia. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁴⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości umowy. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁴⁶ Iloraz energii elektrycznej wyjściowej netto [różnica energii elektrycznej uzyskanej na zaciskach generatora i energii elektrycznej zużytej na potrzeby własne bloku (wykorzystanej do napędu urządzeń związanych z: obiegiem wodno-parowym, procesem spalania, przygotowaniem i transportem paliwa, obsługą turbiny, chłodzeniem generatora, pomiarami i sygnalizacją, oświetleniem)] oraz energii wejściowej (energii chemicznej spalonego paliwa).

⁴⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie długości okresu zwrotu inwestycji. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁴⁸ Przeprowadzonych i zaprezentowanych przez Wiceprezesa Zarządu PGE GiEK.

wskaźnik NPV (odpowiednio: [...] ⁴⁹). Poziom wewnętrzną stopę zwrotu IRR, przedstawiony w podsumowaniu prezentowanych wyników analiz opłacalności, a wyliczony dla dwóch wariantów [...] ⁵⁰ średnioważonego kosztu kapitału Grupy WACC ⁵¹ (wówczas [...] ⁵²). Analiza skutków rozwiązania umów dotyczących projektu dokonana w marcu 2013 r. przez PGE GiEK wykazała, że szacunkowe łączne koszty wstrzymania inwestycji wyniosą [...] ⁵³.

(dowód: akta kontroli str. 63, 111, 2955)

W dniu 3 kwietnia 2013 r. uchwałą nr 62/19/2013 r. Zarząd PGE S.A. przyjął do wiadomości informację Zarządu PGE GiEK z dnia 2 kwietnia 2013 r. o konsekwencjach wstrzymania inwestycji oraz rekomendację Komitetu Inwestycyjnego dotyczącą projektu, ponadto postanowił przedstawić RN Spółki bieżący status projektu. RN PGE S.A., w której siedmioosobowym składzie było pięciu członków powoływanych przez Ministra SP, nie zajęła stanowiska wobec decyzji o wstrzymaniu projektu. W dniu 4 kwietnia 2013 r. Zarząd PGE GiEK podjął uchwałę o zamknięciu zadania inwestycyjnego projekt Opole II (uchwała nr 301/V/2013). W dniu 18 czerwca 2013 r. Zarząd PGE GiEK (powołując się na informację strony rządowej o możliwym wsparciu projektu ⁵⁴) podjął uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na podjęcie prac analitycznych w zakresie dodatkowych rozwiązań poprawiających rentowność projektu i umożliwiających jego ewentualną realizację. Na podstawie wykonanych prac analitycznych dotyczących formuły realizacji i poszukiwania korzystniejszych uwarunkowań biznesowych dla realizacji projektu Zarząd PGE GiEK podjął uchwałę ⁵⁵ w sprawie wznowienia ww. zadania inwestycyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 32, 50, 51-60, 62-66, 67, 68, 94-97, 608, 2571, 2785, 3730, 3770, 3886, 3887)

W ramach prac nad identyfikacją warunków, które zapewniłyby obniżenie ryzyka oraz poprawę parametrów ekonomicznych projektu do poziomu uzasadniającego jego realizację, prowadzono analizy możliwości wydzielenia projektu do spółki celowej w celu realizacji projektu wspólnie z innym inwestorem. Zidentyfikowano następujące dzwignie poprawy efektywności inwestycji: [...] ⁵⁶. Zdaniem Zarządu PGE S.A. ⁵⁷ – w drugiej połowie 2013 r. w otoczeniu rynkowym i regulacyjnych zaistniały zmiany o charakterze makroekonomicznym uprawdopodobniające wzrost popytu na energię elektryczną (spodziewane ożywienie gospodarcze) oraz o charakterze regulacyjnym ograniczające ryzyko spadku wykorzystania mocy konwencjonalnych (wprowadzenie przez PSE usługi systemowej Operacyjna Rezerwa Mocy, regulacje w dostępnych od jesieni 2013 r. projektach ustawy OZE i dokument KE *Impact Assessment to the Road Map 2050* ⁵⁸).

⁴⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości wskaźników efektywności inwestycji. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁵⁰ Jak wyżej.

⁵¹ Średnioważony koszt kapitału finansującego inwestycję. $WACC = w_1 \times K_2 + w_2 \times K_2 + \dots + w_n \times K_n$ (gdzie: w – udział danego składnika kapitału w finansowaniu inwestycji, K – koszt danego składnika kapitału, n – liczba składników kapitału).

⁵² Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wartości wskaźnika. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁵³ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwoty szacunkowych kosztów wstrzymania inwestycji. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁵⁴ W wyjaśnieniach z dnia 21 sierpnia 2014 r. Dyrektor DP Spółki stwierdził, że były sygnały ze strony rządowej o możliwym wsparciu projektu.

⁵⁵ Nr 162/VI/2013 z dnia 9 sierpnia 2013 r., która w tym samym dniu została zaakceptowana przez RN PGE GiEK. Wznowienie inwestycji nastąpiło po pozytywnej rekomendacji przez Komitet Inwestycyjny na posiedzeniu w dniu 9 sierpnia 2013 r. wniosku Zarządu PGE GiEK w sprawie wznowienia realizacji projektu.

⁵⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie zidentyfikowanych dzwigni poprawy efektywności inwestycji. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁵⁷ Wyjaśnienia z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie przesłanek zmiany decyzji, której skutkiem było wstrzymanie a następnie wznowienie inwestycji w Elektrowni Opole Dyrektora Departamentu Prawnego Spółki.

⁵⁸ Wskazujące na zaostrzenie polityki klimatycznej i w konsekwencji wzrost cen CO₂ (poprawa pozycji konkurencyjnej nowych wysokosprawnych źródeł węglowych w stosunku do istniejących).

W oparciu o procedurę opracowywania założeń makroekonomicznych i rynkowych w GK PGE dokonano aktualizacji założeń do oceny projektów inwestycyjnych w Grupie. Weryfikacja modelu ekonomiczno-finansowego projektu Opole II, dokonana w styczniu 2014 r., w oparciu o zaktualizowane założenia, wskazała na [...] ⁵⁹.

Uchwałami z dnia 7 stycznia 2014 r. Zarząd PGE S.A. zaakceptował ustalenia Komitetu Inwestycyjnego GK PGE z dnia 7 stycznia 2014 r. (uchwała nr 3/01/2014) oraz podjął decyzję w sprawie wielokrotnego obejmowania przez PGE S.A. obligacji emitowanych przez PGE GiEK do maksymalnej wartości limitu [...] ⁶⁰, z przeznaczeniem środków na sfinansowanie projektu Opole II (uchwała nr 04/01/2014). Uchwałą Nr 148/IX/2014 z 8 stycznia 2014 r. RN PGE S.A. wyraziła zgodę na wielokrotne obejmowanie przez Spółkę obligacji emitowanych przez PGE GiEK przeznaczonych na sfinansowanie projektu.

(dowód: akta kontroli str. 34, 94-100, 101-102, 103-104, 109-111, 120, 608, 2571, 2785, 3735, 3745-3758, 3768, 3769, 3770, 3774, 3790, 3831-3833, 3850-3868, 3888)

Spółka informowała na bieżąco Ministra SP o planach inwestycyjnych GK PGE w moce wytwórcze i przebiegu realizacji rozpoczętych zadań w ww. zakresie, w tym o projekcie Opole II. Część informacji na temat planowanych i realizowanych przez Grupę inwestycji w moce wytwórcze PGE S.A. przekazała do MSP w celu dalszego wykorzystania podczas obrad Sejmowej Komisji Skarbu Państwa. Z wyjaśnień Dyrektora DP ⁶¹ wynika, że zgodnie ze Statutem do kompetencji RN PGE S.A. należy zatwierdzanie rocznych i wieloletnich planów finansowych oraz zatwierdzanie strategii rozwoju Spółki, w związku z czym wskazane dokumenty były prezentowane RN. Na wystąpienia MSP w ramach sprawowanego nadzoru właścicielskiego Spółka udzielała dozwolonych prawem informacji dotyczących inwestycji.

Ponadto o przebiegu realizacji planów inwestycyjnych, w tym projekcie Opole II, Zarząd Spółki informował RN PGE S.A., której członkami ⁶² byli przedstawiciele MSP. Przedkładane RN informacje zawierały przesłanki kluczowych decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 2151, 2167, 2191, 2224, 2268, 2280, 2313, 2368, 2369, 2377, 2700)

Zasady i procedury podejmowania decyzji inwestycyjnych w Spółce regulowały następujące dokumenty: Polityka Inwestycji Rzeczowych GK PGE ⁶³, Regulamin Komitetu Inwestycyjnego GK PGE (załącznik do Polityki Inwestycji Rzeczowych), Procedura opracowywania założeń makroekonomicznych i rynkowych w GK PGE ⁶⁴.

(dowód: akta kontroli str. 121, 2151, 3489, 3574)

W związku z budową bloków 5 i 6 w Elektrowni Opole, PGE GiEK jest stroną umowy, zawartej w dniu 30 marca 2010 r. przez PGE Elektrownia Opole S.A. z PSE Operator S.A., o przyłączenie tych bloków do sieci przesyłowej.

(dowód: akta kontroli str. 2787)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

⁵⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie akceptowanych wartości wskaźników efektywności inwestycji. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁶⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie maksymalnej wartości emitowanych obligacji. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁶¹ Pismo do kontrolera znak DP/399/2014 z dnia 27 czerwca 2014 r.

⁶² W okresie objętym kontrolą funkcję Przewodniczącego RN pełniły osoby wskazane przez Ministra SP.

⁶³ Zatwierdzona Uchwałą Zarządu PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. nr 216/54 z dnia 5 czerwca 2008 r.

⁶⁴ Przyjęta Uchwałą Zarządu Nr 54/17/2013 z dnia 20 marca 2013 r.

5. Aktualizacje analizy opłacalności decyzji inwestycyjnych (wstrzymanie i wznowienie realizacji inwestycji w Elektrowni Opole)

Opis stanu faktycznego

W okresie od marca 2013 r. (25 marca 2013 Komitet Inwestycyjny rekomendował wstrzymanie realizacji projektu) decyzje Zarządu PGE S.A. w sprawie projektu podejmowane były w oparciu o zestawy danych makroekonomicznych i rynkowych przygotowanych w marcu 2013 r. oraz styczniu 2014 r. W pracach analitycznych przeprowadzonych na podstawie ww. zestawów danych uczestniczył doradca McKinsey & Company. W celu zwiększenia pewności prognoz w horyzoncie długoterminowym PGE S.A. korzystała z co najmniej trzech scenariuszowych zestawów wypracowanych założeń makroekonomicznych i rynkowych oraz własnego narzędzia modelującego rozwój KSE. Założenia makroekonomiczne i rynkowe były wypracowywane w oparciu o prognozy uznanych ośrodków analitycznych (m.in. MAE, ARE), zaś analizy dokonane przy wykorzystaniu własnego informatycznego narzędzia prognostycznego były weryfikowane przez benchmark metodyczny i benchmark wyników zewnętrznych dostawców. Źródłem założeń przyjmowanych do aktualizacji analizy opłacalności projektu były również specyficzne założenia inwestycyjne i operacyjne z bazy danych PGE GiEK, opracowanych przy udziale doradcy technicznego ww. spółki Energoprojekt Warszawa S.A. Analizy opłacalności inwestycji były wykonywane również przez PGE GiEK.

(dowód: akta kontroli str. 2953-2955, 3313-3317, 3681-3692, 3694-3725, 3726-3744)

W aktualizacjach analizy opłacalności projektu Opole II przyjmowano podstawowy dla Grupy model finansowania inwestycji, tj. finansowanie korporacyjne (ze środków własnych oraz funduszy obcych⁶⁵), w którym źródłem spłaty funduszy obcych są wszystkie generowane w ramach Grupy przepływy pieniężne. W modelach przyjmowano konieczność utrzymania bezpiecznego wskaźnika zadłużenia.

Począwszy od fazy wstępnych prac koncepcyjnych analizy projektu Opole II kolejne aktualizacje analizy opłacalności zawierały zestaw mierników efektywności inwestycji: NPV, IRR w oparciu o specyficzne założenia projektowe oraz makroekonomiczne i rynkowe. Wyniki aktualizacji były każdorazowo załączane do wniosku inwestycyjnego, przedkładanego do zaopiniowania przez Komitet Inwestycyjny GK PGE.

(dowód: akta kontroli str. 111, 114, 115, 123, 2953-2955, 3302-3308, 3309-3311, 3745-3758, 3770-3772, 3774-3781)

Wyniki analiz pochodzących ze *Studium możliwości budowy Elektrowni Opole 5 i 6 o mocy do 2000 MW* z maja 2008 r. zaprezentowane na posiedzeniu KI GK PGE z dnia 10 czerwca 2008 r. były następujące: [...] ⁶⁶.

Wyniki analiz pochodzących ze *Studium możliwości budowy Elektrowni Opole 5 i 6 o mocy 2x800/900 MW* z lutego 2009 r. zaprezentowane na posiedzeniu KI GK PGE z dnia 16 lutego 2009 r. były następujące: [...] ⁶⁷.

Wyniki analiz pochodzących z *Analizy opłacalności zadania strategicznego „Budowa Elektrowni Opole Bloki 5 & 6 o mocy 2x800/900 MW” Suplement do Wniosku Inwestycyjnego w związku z aktualizacją prognoz założeń makroekonomicznych*

⁶⁵ W tym obligacji, euroobligacji i kredytów bankowych.

⁶⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk*. NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wyników analiz efektywności projektu. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁶⁷ Jak wyżej.

i rynkowych z marca 2013 r. zaprezentowane na posiedzeniu KI GK PGE z dnia 25 marca 2013 r. były następujące: [...] ⁶⁸.

Na posiedzeniu KI GK PGE w dniu 9 sierpnia 2013 r. zaprezentowano wyniki analiz opłacalności inwestycji w Elektrowni Opole dla scenariusza [...] ⁶⁹.

Zaktualizowane wyniki analiz efektywności projektu Opole II zaprezentowane na posiedzeniu KI GK PGE w dniu 7 stycznia 2014 r. były następujące: [...] ⁷⁰. Mając na uwadze m.in., że obserwowane od 2012 r. niekorzystne dla projektu Opole II zmiany rynkowe uznano za częściowo neutralizowane wprowadzonym z dniem 1 stycznia 2014 r. mechanizmem ORM i założenie, iż mechanizm ten (lub inny mechanizm w przyszłości) będzie spełniał funkcję, dla której został wprowadzony KI zarekomendował wydanie przez PGE GiEK generalnemu wykonawcy inwestycji polecenia rozpoczęcia prac.

(dowód: akta kontroli str. 2953-2955, 3310, 3313-3317, 3374-3381, 3770-3773, 3781)

Budowę nowych bloków w Elektrowni Opole zaplanowano na miejscu przewidzianym dla nich w pierwotnym planie realizacyjnym i będą one korzystały z infrastruktury technicznej wybudowanej pod ich potrzeby oraz w znacznej części z istniejących ⁷¹ układów technologicznych (tzw. gospodarek poza blokowymi): bocznice kolejowych, układów nawęglania, odpopielania i odżużlania, magazynu gipsu, oczyszczalni ścieków, bez ponoszenia dodatkowych istotnych nakładów inwestycyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 117)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

6. Koszty przygotowania inwestycji

Opis stanu faktycznego

Do daty wstrzymania projektu Opole II (4 marca 2013 r.) PGE Elektrownia Opole S.A. zawarła umowy m.in. z Generalnym Wykonawcą inwestycji (konsorcjum Rafako S.A., Polimex-Mostostal S.A. oraz Mostostal-Warszawa S.A.) na budowę dwóch bloków energetycznych o łącznej mocy 1 800 MW (wartość umowy netto wynosiła 9 397 mln zł) oraz z PSE-Operator S.A. o przyłączenie ww. bloków do sieci przesyłowej.

W II półroczu 2013 r. (po wznowieniu realizacji projektu) Zarząd PGE GiEK zawarł szereg umów oraz aneksów do umów i porozumień dotyczących realizacji zadania, w tym w dniu 11 października 2013 r. aneks do umowy z Generalnym Wykonawcą, który pozwalał na wprowadzenie firmy Alstom Power Sp. z o.o. jako podwykonawcy kotła, instalacji IOS oraz jako Generalnego Projektanta oraz regulował sposób zabezpieczenia przez GW wypłaconej zaliczki, a także kwestie należytego wykonania umowy. Ponadto w dniu 13 sierpnia 2013 r. PGE GiEK zawarła ze spółką Kompania Węglowa S.A. umowę na dostawy węgla kamiennego w latach 2018/2022-2038/2042 [...] ⁷² (na potrzeby bloków nr 5 i 6, w przypadku realizacji projektu). Szacunkowa wartość netto umowy wynosi ok. [...] ⁷³, w zależności od wolumenu dostawy. Cena węgla na kolejne lata jej obowiązywania wyznaczana jest

⁶⁸ Jak wyżej.

⁶⁹ Jak wyżej.

⁷⁰ Jak wyżej.

⁷¹ W Elektrowni Opole do 1996 r. (nastąpiło wstrzymanie budowy obiektu jako inwestycji centralnej, finansowanej z budżetu państwa) wybudowano 4 bloki i całość gospodarek pozablokowych przeznaczonych dla 6 bloków.

⁷² Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie postanowień umowy na dostawy węgla (usunięto przypis, w którym przedstawiono, główne postanowienia umowy). Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁷³ Na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* i art. 11 ust. 4 *uoznk* NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie szacunkowej wartości umowy na dostawy węgla oraz wielkości dostaw. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

w oparciu o wskaźniki dotyczące średnich cen energii elektrycznej, średnich rynkowych cen węgla oraz średnich kosztów uprawnień do emisji CO₂. Istnieje możliwość odstąpienia od umowy przez PGE GiEK do dnia 30 września 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 116, 575, 608-609, 3608, 3792-3829)

Od 10 stycznia 2014 r., kiedy przekazano Generalnemu Wykonawcy placu budowy, rozpoczęła się faza fizycznej realizacji projektu Opole II. Do dnia 12 czerwca 2014 r. zostały zrealizowane następujące działania: 20 stycznia podpisano umowę z ubezpieczycielami procesu budowy bloków 5 i 6, 30 stycznia wypłacono Generalnemu Wykonawcy drugą ratę zaliczki w kwocie 695 mln zł, 31 stycznia wydano polecenie rozpoczęcia prac, 27 lutego Generalny Wykonawca przekazał PGE GiEK dokumentację Programu Prac (celem jej zatwierdzenia), 18 marca przekazał dokumentację geologiczno-inżynierską w zakresie dodatkowych planowanych badań geologicznych, a 20 marca przekazał dokumentację z zakresu Projektu Wstępnego (Plan Generalny Obiektu), 13 maja odbyło się spotkanie w sprawie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej i dokumentacji geotechnicznej, na którym omówiono wyniki uzupełniające badania podłoża gruntowego dla potrzeb Zmienionego Projektu Budowlanego.

Zestawienie nakładów inwestycyjnych poniesionych w związku z projektem Opole II
(w mln zł)

	2010	2011	2012	2013	2014 I półr.	RAZEM
Wykonanie	[...]	...	...	...	...	...
Wypłacone zaliczki	...	...	...	...	...	...
Razem	...	...	...	...	...	...] ⁷⁴

PGE S.A. w związku z realizacją projektu Opole II ponosiła jedynie koszty związane z ekspertyzami i opiniami prawnymi.

(dowód: akta kontroli str. 116, 2961)

Projekt Opole II ma być sfinansowany ze środków własnych GK PGE. PGE GiEK nie posiada dostępu do wystarczających środków. Zakłada się finansowanie w formie obligacji korporacyjnych, które wyemituje PGE GiEK na rzecz PGE S.A.

(dowód: akta kontroli str. 2786)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od

⁷⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 4 uoznk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie kwot poniesionych nakładów. Wyłączenia tego dokonano w interesie PGE S.A.

⁷⁵ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm. Dalej - ustawa o NIK.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W szczególności, związku z tym, że część dokumentów udostępnionych przez Spółkę w toku kontroli była oznaczona klauzulą „tajemnica spółki”, NIK zwraca się o wskazanie w ww. informacji danych wrażliwych zawartych w wystąpieniu. Informacja w tym zakresie zostanie uwzględniona w wersji przeznaczonej do publikacji w BIP.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 26 września 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor
Sławomir Grzelak

/ - /

.....
podpis

Kontrolerzy
Andrzej Oleksak
gł. specjalista k.p.

/ - /

.....
podpis

Jerzy Skalski
gł. specjalista k.p.

/ - /

.....
podpis